

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-439/2017. számú ügyben**

Előadó: dr. Gyórfy Zsuzsanna

A vizsgálat megindítása

A panaszos édesanya – jogi képviselője útján – a gyermeke veszélyeztetése ügyében fordult a Hivatalomhoz. A panaszbeadvány szerint a panaszos 2014 nyarán feljelentést tett a gyermek édesapja ellen, mert az akkor 7 éves kisfiú súlyos pszichés tünetekkel tért haza az egyhetes apai kapcsolattartásról. A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrség a gyermek igazságügyi vizsgálatát csak jóval később, 2015. június 1-jén rendelte el. Kifogásolta azt is, hogy a gyermek törvényes képviselőjének ellátására kirendelt eseti gyám a kapcsolatot vele nem vette fel, az ügyben sem őt, sem a gyermeket nem hallgatta meg. A panaszos álláspontja szerint a késedelmesen elrendelt szakértői vizsgálat már nem tudott fény deríteni a történetekre, ehelyett felzaklatta a gyermeket, a kirendelt eseti gyám pedig a gyermek érdekében semmilyen tevékenységet nem végzett.

A rendelkezésekre bocsátott iratok szerint a Budapesti Rendőr-főkapitányság IX. Kerületi Rendőrkapitánysága az eljárást a 01090/3616-45/2014.bü. számú, 2015. december 9-én kelt határozatával megszüntette. A panaszos ezzel összefüggésben sérelmezte, hogy a Budapest Főváros Kormányhivatal IX. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztálya (a továbbiakban: gyámhatóság) az eseti gyámot 2016 szeptemberében még nem mentette fel.

A panaszbeadvány alapján felmerült a jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelménye, a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, valamint a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való jogával összefüggő visszásság gyanúja, ezért az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot indítottam. A vizsgálat eredményes lefolytatása érdekében az Ajbt. 21. § (1) bekezdés b) pontja és (2) bekezdése alapján a rendőrség és a gyámhatóság vezetőjétől – az ügyben keletkezett valamennyi dokumentum másolatainak egyidejű megküldése mellett – tájékoztatást kértem.

Az érintett alapvető jogok és elvek

- a jogállamiság elve és a jogbiztonság követelménye: „*Magyarország független demokratikus jogállam.*” (Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés);
- a tisztességes eljáráshoz való jog „*Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.*” (Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés);
- a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való joga: „*Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.*” (Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés).

Az alkalmazott jogszabályok

- a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény (Egyezmény);
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.);
- a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.);
- a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény (Ksztv.);
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.);
- a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (Gyer.);

- gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet (Gyszr.);
- az Európai Parlament és az Európa Tanács 2012. október 25-i 2012/29/EU irányelve a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról (Irányelv).

I. A megállapított tényállás

1) A rendőrség eljárása

A rendőrség által rendelkezésemre bocsátott iratok alapján a következő tényállás rögzíthető. A panaszos a feljelentését a Vas Megyei Rendőr-főkapitányságon tette meg, ahol azt 2014. július 30-án érkezett, majd – a szükséges intézkedés megtétele érdekében – 2014. augusztus 4-én áttették a Szombathelyi Rendőrkapitányságra. A Szombathelyi Rendőrkapitányság 2014. augusztus 12-én elrendelte a nyomozást, 2014. augusztus 26-án a panaszost tanúként hallgatta meg. A panaszos elmondta, hogy a kapcsolattartás a gyermek édesapjának budapesti lakásán zajlott, a meghallgatásakor felhasználásra átadta a gyermekről készült orvosi véleményeket, nyilatkozatokat.

A rendőrségnek átadott, 2014. augusztus 10-én kelt pszichológiai vélemény szerint a panaszos 2014 júliusában fordult a pszichológushoz azzal a kéréssel, hogy vizsgálja meg a súlyosan tikkelő fiát és tegyen javaslatot arra, hogy a tünetek enyhítésére milyen eljárást érdemes követni. A pszichológus a gyermekkel 2014. július 26-án és 31-én találkozott. Az anyával ugyanezen időpontokban, majd a későbbiekben telefonon konzultált. A gyermekkel két esetben explorációs beszélgetést folytatott, valamint megfigyelte a szabad játékát.

A 2014. augusztus 10-én kelt szakvélemény szerint: *„a gyermek súlyos stressztüneteket mutat tikkkel. Az, hogy a gyermek tünetei akkor erősödnek föl, amikor az édesapáról kérdezem, alátámasztja, hogy az apa stresszforrás a gyermek életében, ami egybeesik [...] (a panaszos) azon megfigyelésével, hogy a tünetek az egyhetes kapcsolattartást követően jelentkeztek, valamint a hangfelvételekkel, amelyeken [...] (a gyermek) tiltakozik az apával való kapcsolat ellen, illetve különböző tanúk – köztük az apa – azon beszámolóival, hogy a gyerek számos esetben kézzel-lábbal tiltakozott az ellen, hogy az apa elvigye. Mindezen körülmények alapján nyilvánvalónak tűnik, hogy a súlyos stressztünetek az apai kapcsolattartás vagy az annak folyamán elszenvedett sérelem okozza [...]”*. A szakvélemény tartalmazta azt is, hogy a pszichológus megismerte az ügyre vonatkozó iratokat és a gyermek korábbi pszichológiai vizsgálatainak összegzését is rögzíti.

A Szombathelyi Rendőrkapitányság – illetékessége hiányában – 2014. szeptember 9-én a nyomozást áttette Budapesti Rendőr-főkapitányság IX. Kerületi Rendőrkapitányságára (a továbbiakban: rendőrség), amely az iratokat 2014. szeptember 16-án érkezett. Az áttételi határozat indoklása is tartalmazza, hogy a pszichológus megállapította, hogy a gyermek számára a stressz forrását az édesapától eredő negatív élmények jelentik.

A rendőrség 2014. szeptember 30-án a panaszos és a gyermek lakóhelye szerint illetékes ajkai gyámhatóságot, valamint az édesapa tartózkodási helye szerint illetékes IX. kerületi gyámhatóságot arra kérte, hogy ha rendelkeznek gyámhivatali iratanyaggal, azt 8 napon belül küldjék meg a rendőrség részére. 2014. október 7-én a Budapesti IX. Kerületi Ügyészség (a továbbiakban: ügyészség) a nyomozás határidejét 2015. február 12-éig meghosszabbította.

A IX. kerületi gyámhatóság – a rendőrségen 2014. október 18-án érkezett – válasza szerint a hatóságnál csak a veszprémi gyámhatóság kapcsolattartási ügyben folytatott, belföldi jogsegély kérelem teljesítése során keletkezett iratok találhatóak.

Az ajkai gyámhatóságnak küldött megkeresésére a veszprémi gyámhatóság válaszolt, megküldte a gyermeknek a védelembe vétele ügyében a hatóságánál 2014-ben keletkezett iratokat, döntéseket, szakértői véleményeket tartalmazó iratokat, továbbá a kiskorú veszélyeztetése ügyében keletkezett iratokat, azzal, hogy a gyermek veszélyeztetése ügyében az ajkai gyámhatóság járt el, így a teljes iratanyag ott található. Az iratok szerint az édesapa a gyermeknek a védelembe vétele ügyében több eljárást kezdeményezett, a gyermek elhelyezésének megváltoztatását kérte a bíróságtól, a kisfiút több szakértő vizsgálta. A választ a rendőrség 2014. október 21-én érkezett.

2015. január 29-én a rendőrség az ajkai rendőrkapitányságtól tájékoztatást kért arról, hogy az édesanyával szemben milyen büntetőeljárás van, illetve volt folyamatban. Ugyanezen a napon az ajkai gyámhatóságot arra kérte, hogy ha rendelkeznek a panaszos, illetve a gyermek édesapja elmeorvosi vizsgálatára kirendelt igazságügyi pszichológus által készített szakvéleménnyel, azt 8 napon belül küldjék meg a rendőrség részére. A rendőrség 2015. január 30-án és február 2-án tanúkat hallgatott meg. 2015. február 4-én az ügyészség a nyomozás határidejét 2015. április 12-éig meghosszabbította. Az ajkai gyámhatóság a rendőrségen 2015. február 17-én érkezett válasza szerint a kapcsolattartás végrehajtása ügyében kirendelt elmeorvosi szakértői vélemény a veszprémi gyámhatóságnál található. 2015. április 3-án az ügyészség a nyomozás határidejét 2015. június 12-éig meghosszabbította. 2015. május 6-án a rendőrség a kirendelni kívánt szakértőt tájékoztatta a szakértői vélemény beszerzésének szükségességéről.

A rendőrség által megküldött utolsó dokumentum a 2016. február 18-án kelt, az ügyészség a nyomozás megszüntető határozat ellen benyújtott panaszát elutasító, B.IX.3805/2014/15. számú határozata volt. A határozatot a rendőrség 2016. február 22-én érkezette.

Iratok hiányában a további tényállás a rendőrség vezetőjének tájékoztatása alapján volt rögzíthető. Eszerint a 2015 januárjában a – az ügy vizsgálójának szabadságolása miatt – a tanúkihallgatásokat másik vizsgáló kezdte meg. 2015 februárjában előadóváltás történt, 2015. február 3-a és 2015. április 2-a közt pedig – vélhetően irattanulmányozás, illetve a megkeresés válaszainak bevárása végett – iratrögzítés nem történt. 2015. április 16-án az előadó a szakértőtől árajánlatot kért, a gyámhivatal a gyermek törvényes képviselőre eseti gyámot rendelt. A szakértő válaszában elmaradása miatt 2016. május 6-án a rendőrség ismételt árajánlatot kért.

A szakvéleményre vonatkozó árajánlat 2015. május 7-én érkezett a rendőrségre, a pénzügyi ellenjegyzésre 2015. május 29-én, a szakértő kirendelésére 2015. június 1-jén került sor. A szakértő a vizsgálatra 2015. július 7-ére adott időpontot, arra azonban azért nem került sor, mert az anya – saját lábtörése miatt – nem tudta elvinni a gyermeket. A rendőrség 2015. szeptember 1-jén ismét kirendelte a szakértőt. Az előadó telefonon felvette a kapcsolatot a szakértővel. A szakértő tájékoztatása szerint a panaszos anya közölte vele, hogy a szakértői vizsgálatra megadott időpontban, 2015. október 27-én bírósági tárgyaláson vesz részt, így a gyermekkel a vizsgálaton ekkor sem tud megjelenni. 2015. október 3-án az előadó a panaszost tájékoztatta arról, hogy a gyermek elvitele az igazságügyi szakértői vizsgálatra kötelező, ha az együttműködést megtagadja, úgy szankcionálható. A tájékoztatást a panaszos tudomásul vette, a szakértői vizsgálatra a gyermeket a megadott időpontban elvitte.

A kapitányságvezető megítélése szerint a nyomozóhatóság az ügy megindításától kezdődően folyamatos, és az integrált rendszerből kimutatható érdemi nyomozati cselekményeket végzett. A szakértői eljárás minden esetben egyedi, és bűncselekmény-típustól függő. A kiskorúval kapcsolatos eljárások a nyomozó hatósággal szemben is szigorú szabályok betartását követelik meg, *az idő múlása a bizonyítékok beszerzésének ellehetetlenüléséhez vezethet.*

A kiskorúval kapcsolatos eljárások azonban összetett eljárások, a Btk. szerinti ultima ratio elve e bűncselekmény materializálásában testesül meg, ugyanakkor a polgári eljárásnak, valamint a gyermekkel kapcsolatos gyámügyi eljárásoknak kiemelkedő szerepük van. Ahhoz, hogy az ügyben az igazságügyi szakértő, vagy a nyomozó hatóság, esetlegesen a nyomozás törvényes felügyeletét ellátó szerv szakmai, és jogszerű döntést hozzon, ezen eljárások eredményeire is figyelemmel kell, hogy legyen. Az igazságügyi szakértőnek a szakvélemény elkészítéséhez ezeket szintén fel kell használnia. Objektív, és szubjektív elemekből álló szakvélemény nélkülözhetetlen eleme például a kórisme, vagy a kórelőzmény. Sem a büntetőeljárás, sem pedig egyéb más eljárás szempontjából nem mindegy, hogy a gyermekkel kapcsolatban milyen gyámhivatali, vagy járási dokumentumok állnak rendelkezésre. Továbbá lényeges, hogy milyen környezettanulmány készült, milyen az anyagi helyzet, milyen a szocializáció minősége, a gyermek sérülése a személyiségére, érzelmi, erkölcsi és testi fejlődésére milyen hatással volt.

Épp ezért a nyomozóhatóság a hatályos normákat betartva járt el akkor, amikor a bizonyítékok és megkeresések, tanúk kihallgatását határidőben elvégezte, majd a szakértő kirendeléséről e nyomozati cselekmények elvégzését követően rendelkezett.

A kapitányságvezető utalt arra, hogy nem a nyomozóhatóság mulasztásának értékelhető az, hogy ha a feljelentő a meghatározott időpontokban a gyermeket a vizsgálatra nem viszi el.

A fentiek alapján a kapitányságvezető megjegyezte, hogy a gyermek büntetőeljárásbeli jogalanyiségára tekintettel az eljárás megindításának pillanatában is a Be. 62/C. § (5) bekezdése alapján különleges bánásmódot igénylő sértettnek minősült, ezért vele szemben a szakértő kirendelés, a nyomozás addig lefolytatása is időszerűséget, kíméletességet és szakszerűséget követelt meg, és abban is realizálódott. *A nyomozás megindításától számított fél éven belül a szakértő kirendelése megtörtént.* Az eltelt fél év az emlékképek, az átélt események időszerűségére tekintettel szubjektív határidőt jelöl. Nem minden ember egyforma, az emlékképek halványulhatnak, kinél erőteljesebben, kinél gyengébben. A válasz rögzíti, hogy ezért határozta meg a jogalkotó a különleges szakértelmet igénylő kérdésekben az illetékes szakértő részvételét, aki eljárásokkal, módszerekkel ezt az időtartamot, és legfőképpen az az alatt átélt élményeket, megélt életeseményeket felszínre hozhassa, és azokból életszerű következtetéseket vonhasson le.

A kapitányságvezető álláspontja szerint a nyomozó hatóság mindent megtett azért, hogy a lehető legrövidebb időn belül az ezzel kapcsolatos intézkedéseket foganatosítsák. A fentiekkel összefüggésben a nyomozóhatóság a büntetőeljárást 2015. december 14-én megszüntette, mivel – a szakvélemény függvényében, valamint az egyéb bizonyítási eszközök értékelését követően – bűncselekmény elkövetése nem volt megállapítható.

2) Az eseti gyám eljárása

A panaszbeadványban foglaltakra tekintettel a tényállás megállapításánál a gyámhatóságnak az eseti gyám kirendelésével, felmentésével kapcsolatban feltett kérdéseimre adott válaszát, valamint az eseti gyám tevékenységére, felmentésére vonatkozó információkat is rögzítettem. Eszerint a rendőrség megkeresésére a gyámhatóság 2015. április 29-én a gyermek részére egy ügyvéd személyében – a gyermek büntetőügyben való törvényes képviselőjének ellátására – *eseti gyámot rendelt.* A határozat tartalmazza, hogy az eseti gyám felmentéséről a gyámhatóság a büntetőeljárás jogerős befejezését követő 60. nap után rendelkezik.

A rendőrség 2015. október 16-án kelt levelében tájékoztatta arról az eseti gyámot, hogy a panaszos a szakértői vizsgálatra nem vitte el a gyermeket. Arra kérte így, hogy a gyermek megjelenéséről a 2015. október 27-ére megadott új vizsgálati időpontban gondoskodjon.

A rendőrség kirendelése alapján a vizsgálatot 2015. október 27-én az igazságügyi pszichológus szakértő elvégezte. Szakértői véleményében a következőket állapította meg: *"gyk. [...] esetében a pszichológiai vizsgálat életkorának és iskolai végzettségének megfelelő szinten differenciálódott személyiséget, gyenge mentális kontrollt, gyenge belső feldolgozást (elaboráció), meglévő alkalmazkodási készséget, kényszeres, depressziós tünetképződés lehetőségét, életkorának megfelelő szintű intellektuális- kognitív funkciókat, az életkorának megfelelő szinttől elmaradó érzelmi-készletési funkciókat, mentálbigenés állapotot jelzett. A vizsgálat a szülőkkel kapcsolatos érzelmi bizonytalanságot, a vizsgálati helyzeten túlmutató kismértékű félelmet, bizonytalanságot jelzett. Jelen vizsgálat alatt az anya által elmondott tüneteket a gyermek – tikelés, arcideg rángás a szájkörül és kezének rángása – nem mutatta. Ez az állapot kismértékű veszélyeztetettségnek felel meg, a vizsgálat alapján kizárólagosan egyik szülő cselekedetéhez sem lehet kötni. A gyermek jelenlegi állapotát a konfliktusos családi helyzet, a költözése, az originális család hiánya is okozhatja."*

Az eseti gyám 2016. augusztus 18-án kelt jelentése szerint: *„Tájékoztatom, a t. Gyámhivatalt, hogy a Budapesti Rendőr-főkapitányság 01090/3616-45/2014. bü. számon a nyomozást megszüntette, a határozatot mellékelem. A határozat ellen panasszal lehet élni, azonban nem tudom, hogy ez megtörtént-e és így a határozat jogerősnek tekinthető-e? [...].* A nyomozást megszüntető határozaton szerepel, hogy azt az eseti gyámnak is kézbesíteni kell. Arról nincs információ, hogy a határozatot az eseti gyám mikor vette át. A térítvevény tanúsága szerint a panaszos a nyomozást megszüntető határozatot 2015. december 17-én átvette.

Az eseti gyám 2016. szeptember 20-án kelt időszakos jelentésében arról tájékoztatta a gyámhatóságot, hogy a rendőrség még nem értesítette a határozat jogerőre emelkedéséről. Az eseti gyám 2016. november 15-én kelt jelentése szerint a nyomozást megszüntető határozat jogerős, kérte a felmentését. A gyámhatóság az eseti gyámot 2016. november 29-én felmentette. A gyámhatóság vezetőjétől az iránt érdeklődtem, hogy figyelemmel volt-e a gyámhatóság a kirendelésekor az eseti gyám szakterületére. A kapott válasz szerint az eseti gyámként kirendelt ügyvéd több mint 10 éve lát el eseti gyámi, gondnoksági feladatokat az elsőfokú gyámhatóságnál. Munkája mindig pontos, precíz, a jogszabályoknak és a kirendelések céljával összhangban álló. Választ vártam arra is, hogy a gyámhatóság álláspontja szerint mit tett az eseti gyám a gyermek legfőbb érdekének érvényesítése érdekében. A kapott válasz szerint az eseti gyám jelentése alapján a büntetőeljárásban tevőleges részvételre nem került sor, mivel az igazságügyi szakértői bizonyítékok és a tanúvallomások alapján a nyomozóhatóság az eljárást megszüntette, az eseti gyámot a kiskorúval együtt nem idézte. A jelentés alapján az eseti gyám több ízben beszélt a panaszossal telefonon, aki többször kérte, hogy a kirendeléséről „mondjon le”.

A vizsgálat megállapításai

II. A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint a biztoshoz bárki fordulhat, ha megítélése szerint a hatóság tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

A Gyvt. 16. § (1) bekezdése szerint a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket a helyi önkormányzat képviselő-testülete, illetve a gyámhatóság gyakorolja. A Gyszr. 1. § (1) bekezdése szerint a gyámhatóság feladat- és hatáskörét a települési önkormányzat jegyzője, a járási gyámhivatal, valamint a szociális és gyámhivatal gyakorolja. A Ptk. 4:237. § (1) bekezdése szerint a gyám a tevékenységét a gyámhatóság rendszeres felügyelete – gyermekvédelmi gyámság esetén az irányítása – alatt látja el. A Ksztv. 1. § (5) bekezdés a) pontja értelmében a vizsgálattal érintett rendőrség rendvédelmi szerv. A hivatkozott jogszabályok alapján az ügyben érintett szervek *hatóságnak* minősülnek az Ajbt. 18. § (1) bekezdés a) és f) pontja értelmében, így rájuk kiterjed vizsgálati hatásköröm.

III. A vizsgált alapjogok és elvek tekintetében

Az alapjogi biztos egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggés-rendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmanintézmény megalakulása óta az alapjogi biztos következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott alapjogi tesztek.

A jelentés megállapításaival összefüggésben ismételten hivatkozom arra, hogy az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseinek szövege az Alaptörvény Negyedik Módosításának hatályba lépését követően továbbra is nagyrészt megegyezik az Alkotmányban foglaltakkal, az alkotmányos követelmények és alapjogok tekintetében jellemzően nem tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyek ellentétesek volnának a korábbi alkotmányunk szövegével. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „*az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni*”.

Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában azt emelte ki, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény Negyedik Módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően.

A testület ennek kapcsán elvi élel azt mondta ki azt, hogy „*az Alkotmánybíróság a hatályát vesztett alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.*”

Ha összevetjük az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében, illetve az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében foglaltakat a korábbi Alkotmány 2. § (1) bekezdésének, 67. § (1) bekezdésének szövegével, akkor az állapítható meg, hogy a vizsgálat tárgyát képező jogállamiság elve és jogbiztonság követelménye, valamint a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való jogainak védelme tekintetében nem hoz olyan koncepcionális változást az Alaptörvény szövege, mely a korábbi alkotmánybírósági gyakorlat elvetését, vagy jelentős tartalmi átértékelését alátámasztaná. Így elvi megállapításaim megfogalmazása, az alapjogok értelmezése során – ellenkező tartalmú alkotmánybírósági döntés megszületéséig – irányadónak tekintem az Alkotmánybíróság által mind az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően, mind pedig az azt követően meghozott határozataiban, azok indoklásában kifejtett megállapításokat, következtetéseket. A tisztességes eljárás jogának érvényesülése kapcsán annyi változást érdemes kiemelni, hogy immár külön alkotmányi rendelkezés nevesíti a *tisztességes hatósági eljárás*hoz való jogot.

1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint *Magyarország független, demokratikus jogállam.* Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. Az Alkotmánybíróság a 30/2012. (VI. 27.) AB határozatában kimondta, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és az Alkotmány 2. § (1) bekezdése azonosan deklarálja a jogállami klauzulát, tehát az eddig kialakított alkotmánybírósági gyakorlat továbbra is relevánsnak tekintendő. Az Alkotmánybíróság szerint a jogbiztonság az állam kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is *világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak* legyenek a norma címzettjei számára. Az irányadó alkotmánybírósági tézis szerint a jogállamiság elvéből folyó követelmény a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége: a közhatalommal rendelkező szervek a *jog által megállapított működési rendben*, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott *korlátok között* fejtik ki tevékenységüket.

Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a *kiszámíthatóság – beleértve az egységes jogalkalmazást – és az eljárási garanciák biztosítása szorosan összekapcsolódik az egyes alanyi alapjogok, szabadságjogok védelmével*, mintegy kölcsönösen feltételezik egymást. Az alapjogok valódi érvényesülését képes kiüresíteni, megbénítani (azaz komolyan befolyásolni) a szabályozás vagy a jogalkalmazás hibáiból, zavarából adódó kiszámíthatatlanság, az eljárásra vonatkozó garanciális szabályok félre tétele, figyelmen kívül hagyása. Érdemes utalni ezzel kapcsolatosan arra az alkotmánybírósági tézisére, amely szerint közvetlen alkotmányi garanciák *gazdaságossági és célszerűségi okokból*, az eljárás egyszerűsítése vagy az időszerűség követelményének érvényesülése címén *sem mellőzhetőek*. Mindebből az is következik, hogy jogállamot csak jogállami eszközökkel lehet szolgálni, az egyes jogsértésekre csak jogállami módon, a jogszabályi rendelkezések, az eljárási garanciák maradéktalan betartása mellett, az arra feljogosított szerveknek kell választ adnia.

2. *A gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jogát az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése rögzíti.* A gyermeket főszabályként minden olyan alapvető jog megillet, mint bármely más embert, de ahhoz, hogy a jogok teljességével képes legyen élni, biztosítani kell számára az életkorának megfelelő minden feltételt a felnőtté váláshoz.

Erre tekintettel kifejezetten a gyermekek jogaként rögzíti a törvény a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemre és gondoskodásra való jogot. E védelemre és gondoskodásra a gyermek mindenki vel szemben igényt tarthat. Ennek megfelelően a gyermek szülei, családja, az állam és a társadalom valamennyi tagja is köteles a gyermek jogait tiszteletben tartani, és a társadalom fennmaradásának zálogaként biztosítani számára a megfelelő fejlődéséhez szükséges feltételeket. A gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való joga az állam kötelességét alapozza meg a gyermek személyiségfejlődése intézményes védelmére. A gyermek, mint az alapjogok alanya oldalán az életkorból adódó hátrányokat az állam oldaláról az az intézményvédelmi kötelezettség egyenlíti ki, hogy az államnak aktívan kell cselekednie a gyermekek alapvető jogainak előmozdítása, érvényesülése és védelme érdekében.

A *Gyermekek jogi Egyezmény* preambuluma rögzíti, hogy a gyermeknek, figyelemmel fizikai és szellemi érettségének hiányára, különös védelemre és gondozásra van szüksége, nevezetesen megfelelő jogi védelemre, születése előtt és születése után egyaránt. Az Egyezmény 1991-től a magyar belső jog részévé vált, részes államaként Magyarország kötelezettséget vállalt a gyermekkel foglalkozó és védelmét biztosító intézmények létesítésére, valamint ezen intézményekben a jogszabályoknak megfelelő szakmai létszám, szakértelem, biztonság, az egészséges környezetet biztosítására. Az Egyezmény 3. cikke minden gyermekekkel kapcsolatba kerülő intézményt és hatóságot a gyermek legfőbb érdekének megfelelő eljárásra, döntésre kötelez.

Az Egyezmény 19. cikke alapján a részes államok megtesznek minden arra alkalmas intézkedést, hogy megvédjék a gyermeket az erőszak, a támadás, a fizikai és lelki durvaság, az elhagyás vagy az elhanyagolás, a rossz bánásmód vagy a kizsákmányolás bármilyen formájától mindaddig, amíg szüleinek vagy valamelyik szülőjének, illetőleg törvényes képviselőjének vagy képviselőinek, vagy bármely más olyan személynek, akinél elhelyezték, felügyelete alatt áll.

2. Az Alaptörvény XXIV. cikke kinyilvánítja *a tisztességes eljárás*hoz való jogot. Az Alkotmánybíróság döntéseiben felhívta a figyelmet arra, hogy a jogállamiságnak számos összetevője van. Irányadó alkotmánybírósági tézis, hogy a jogállamiság elvéből folyó egyik legfontosabb alapkövetelmény a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége: a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket. A közigazgatás törvényessége akkor valósul meg, ha jogilag szabályozott eljárási keretek között működik, a jogkorlátozásra adott felhatalmazást pedig törvényi szinten pontosan kell meghatározni. Nem hagyható figyelmen kívül továbbá, hogy a kiszámíthatóság – beleértve az egységes jogalkalmazást – és az eljárási garanciák biztosítása szorosan összekapcsolódik az egyes alanyi alapjogok, szabadságjogok védelmével, mintegy kölcsönösen feltételezik egymást. Az ügyfél közigazgatási határozathozatalra vonatkozó joga nem tehető függővé attól, hogy a közigazgatási szerv milyen időpontban hajlandó dönteni a hatáskörébe utalt ügyben. A közigazgatásnak ugyanis alkotmányos kötelessége, hogy a hatáskörébe utalt ügyben, az erre megszabott idő alatt érdemi döntést hozzon. A közigazgatási eljárás nem nélkülözheti a kötelező ügyintézési határidőket.

IV. Az ügy érdemében

1. A rendőrség eljárása tekintetében

1.1 Az eljárás során megállapított és ismertetett tényállás szerint a rendőrkapitányság vezetőjétől tájékoztatást és az ügyben rendelkezésére álló valamennyi irat másolatának rendelkezésemre bocsátását kértem. Az ombudsmani megkeresésnek *a kapitányság vezető hiányosan tett eleget*. Az Ajb. 21. § (1) bekezdés a) pontja szerint az alapvető jogok biztosa vizsgálata során a vizsgált hatóságtól az általa lefolytatott eljárással, illetve az eljárás elmulasztásával kapcsolatban adatokat és felvilágosítást kérhet, valamint a keletkezett iratokról másolat készítését kérheti. A hivatkozott szakasz (2) bekezdése alapján *az alapvető jogok biztosa megkeresésének az általa megállapított határidőn belül eleget kell tenni. A határidő nem lehet rövidebb tizenöt napnál. A hivatkozott törvényi felhatalmazások alapján kerestem meg a kapitányság vezetőjét, akinek válaszadási kötelezettsége ugyancsak a törvényen alapul. A kapitányság vezető azonban kérésemet hiányosan teljesítette.*

A feladataim ellátásához biztosított egyes vizsgálati módszereket az Ajbt. rendelkezései egyértelműen meghatározzák. Ezeknek az eljárási szabályoknak a gyakorlati érvényesülése biztosítja, hogy feladat- és hatáskörömet el tudjam látni, mely nem más, mint az alapvető jogok védelme. Ha a megkeresett szerv a törvény által szabályozott formalizált eljárási szabályok alapján kiadott megkeresésekre hiányosan válaszol, akadályoz az Alaptörvényben meghatározott feladatom ellátásában, továbbá lehetetlenné válik, vagy jelentősen megnehezül az adott ügygel összefüggő körülmények felderítése és az annak eredményétől függő intézkedések megtétele.

Mindezek alapján megállapítom, hogy a megkeresésem hiányos teljesítése, ezzel a vizsgálati feladatom ellátásának akadályozása önmagában alkalmas arra, hogy a jogállamiság elvével összefüggő vizsátságot okozzon.

1.2 A rendelkezésekre álló információk szerint a rendőrségnek már a nyomozás áttételének időpontjában *tudomása volt* arról, hogy a gyermeket az egyhetes kapcsolattartás után jelentkező tünetek megjelenését követően megvizsgálta pszichológus. Az áttételről rendelkező határozat, valamint a panaszos édesanya által csatolt szakvélemény is *tartalmazza a pszichológus megállapítását, amely szerint a gyermek számára a stressz forrását az édesapától eredő negatív élmények jelentik.*

Nem vitatom a kapitányságvezető azon álláspontját, hogy sem a büntetőeljárás, sem pedig egyéb más eljárás szempontjából nem mindegy, hogy a gyermekkel kapcsolatban milyen gyámhivatali, vagy más dokumentumok állnak rendelkezésre. Elfogadom emellett azt is, hogy az ügyben a szakszerű és jogszerű döntés meghozatala érdekében a gyermekkel és a szüleivel kapcsolatos korábbi eljárások eredményeire is figyelemmel kell lenni, továbbá az igazságügyi szakértőnek a szakvélemény elkészítéséhez ezeket szintén fel kell használnia.

A kapitányságvezető a Be. 62/C. §-ára hivatkozva kifejtette, hogy a gyermek életkorára tekintettel *különleges bánásmódot igénylő sértettnek minősült*, ezért az ügy a szakértő kirendelése, valamint a nyomozás lefolytatása is időszerűséget, kíméletességet és szakszerűséget követelt meg, és álláspontja szerint abban is realizálódott.

A Be. részletes kommentárja szerint a 62/C. § (2) bekezdése alapján – *az Irányelv 22. cikk (4) bekezdésének megfelelően* – a 18 év alatti sértettek különleges bánásmódot igénylő sértettnek minősülnek. Ugyanakkor a rendelkezésre álló eszközzrendszer alkalmazása, az egyes eszközök megválasztása már *igazítható a sértett egyedi igényeihez*. [...] A különleges bánásmódot igénylő sértettek kímélete *a büntetőeljárás törvényben nem szabályozott eszközökkel is biztosítható*. [...] De ugyanígy mérlegelni kell a sértettet érintő eljárási cselekmények számának minimalizálását lehetővé tevő eljárási döntéseket, a sértettek kihallgatása során a Be. 293. § (2) bekezdésének a sértett érdekében történő alkalmazását, illetve az eljárási cselekmények végrehajtása során a különleges kímélettel történő eljárást lehetővé tevő eszközöket (például rendszeres szünet tartása a kihallgatás során). [...] A törvény szerinti rugalmas szabályozási megoldás megteremtí annak a lehetőségét is, hogy azon kivételes esetekben, amikor az eljárás pillanatnyi érdeke, egy adott eljárási cselekmény azonnali elvégzésének a szükségessége megelőzi a sértett kíméletével kapcsolatos érdekeket, akkor azok háttérbe szorulhassanak. Természetesen ilyenkor sem mentesül a hatóság a sértett kíméletének lehetőségeihez képest történő biztosításától, az indokolatlan végrehajtási módszerek mellőzésének kötelezettségétől. A Be. 64/A. § (1) bekezdés b) pontja alapján – egyebek mellett – büntetőeljárást *szó nélkül kell lefolytatni* a kiskorú sértett sérelmére elkövetett a gyermekek érdekét sértő és a család elleni bűncselekmény miatt vagy más, személy elleni erőszakos bűncselekmény miatt, ha *a kiskorú sértett érdeke a büntetőeljárás mielőbbi befejezését indokolja*.

Mindez a soron kívüliség különösen lehet akkor indokolt, ha a sértett kiskorú személy testi, értelmi vagy erkölcsi fejlődését a bűncselekmény jelentősen veszélyeztette, illetve, ha a terhelt az eljárás lefolytatásakor is ellátja a sértett nevelését, felügyeletét vagy gondozását, vagy egyébként is a sértett környezetében él. Megállapítható, hogy az édesanya a vizsgált esetben a feljelentést azért tette, mert a gyermek pszichés tünetei a 2014. évi nyári egyhetes időszakos kapcsolattartás során alakultak ki, szerinte azok az apa gyermeke fejlődését veszélyeztető magatartására vezethetők vissza.

A gyermektől *külön élő édesapának kapcsolattartási joga volt*, ha pedig az eljárás során az bizonyosodott volna be, hogy a gyermek pszichés tünetei valóban a veszélyeztető magatartására vezethetők vissza, az a kapcsolattartás szüneteltetését, vagy megvonását is maga után vonhatta volna.

Az *Európa Tanács Miniszteri Bizottságának a gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló 2010-es iránymutatásában foglaltak szerint* a jogállamiság tiszteletben tartása mellett valamennyi, gyermeket érintő eljárásban a sürgősség elvét kell alkalmazni, hogy az védje a gyermek legfőbb érdekét, és az ügy a lehető leggyorsabban megoldódjék. Álláspontom szerint a panaszos feljelentéshez csatolt szakvéleményre, az édesapa kapcsolattartási jogára, valamint a Be.-ben rögzített különleges eljárás, valamint soronkívüliségi kötelezettségre tekintettel *a rendőrségnek a lehető leggyorsabban, késlekedés nélkül ki kellett volna rendelnie az igazságügyi szakértőt*. A panaszos állításának igazolása vagy cáfolata ugyanis csak egy mielőbbi szakértői vizsgálatlalt lett volna lehetséges. Az idő múlásával a gyermek tünetei megszűntek, a gyermek vizsgálatkori állapota alapján a szakértő kismértékű veszélyeztetettséget állapított meg, amely kizárólag egyik szülő cselekedetéhez sem volt köthető.

A rendelkezésemre álló iratok szerint a Szombathelyi Rendőrkapitányságon 2014. augusztus 12-én megindult büntetőeljárás iratait a rendőrség 2014. szeptember 16-án érkezett, az első eljárási cselekményt (a panaszos, a gyermek és a gyermek édesapjának lakóhelye szerint illetékes gyámhatóságok megkeresése) két hét múlva végezte el. A gyámhatóságok válasza 2014. október 21-én a rendőrség rendelkezésre állt, *a következő eljárási cselekményre azonban csak 2015. január végén került sor*. A szakértő kirendelésének szükségessége pedig csak az büntetőeljárás megindulását követő 8 hónap múlva, azaz 2016 áprilisában merült fel.

Álláspontom szerint a szakértő kirendelése késedelmes, az eljárás elhúzódó volt, annak során nem érvényesült a Be. 64/A. § (1) bekezdés b) pontja szerinti soron kívüliség, valamint a Be. 62/C §-ában foglalt, különleges bánásmódot igénylő sértettekre vonatkozó rendelkezés sem.

Összességében a rendőrség mulasztásai, a szakértő késedelmes kirendelése, az elhúzódó eljárás alkalmas volt arra, hogy a tisztességes eljáráshoz való joggal, továbbá a gyermek védelemhez és gondoskodáshoz való jogával összefüggő viszásságot okozzon, valamint sértse a gyermek legfőbb érdekét szolgáló eljárás elvét is.

2. Az eseti gyám eljárása tekintetében

A Gyer. 130/A. § (3) bekezdése szerint az eseti gyám a gyámhivatal kirendelő határozatában meghatározott ügyben olyan jogkörrel jár el, mint a gyám. A Gyer. 130/A. § (5) bekezdése kimondja, hogy az eseti gyám köteles az ítélőképessége birtokában lévő gyermek véleményét megismerni és azt a gyermek korára és érettségére tekintettel figyelembe venni tevékenysége ellátása során. A Gyer. 141. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy működése során az eseti gyám – a vagyonnevezésre kirendelt eseti gyám kivételével – tevékenységéről félévenként, illetőleg, ha a kirendelés célja megvalósult, vagy annak oka megszűnt, ezt követően *8 napon belül* köteles a gyámhivatalnak jelentést benyújtani. A Gyer. 142. § (3) bekezdés szerint a gyámhivatal az eseti gyámot felmenti, ha annak a kirendelés céljának megvalósulását, illetve a kirendelés okának megszűnését követően előterjesztett jelentését elfogadja. A Be. 70/B. § (2) bekezdése szerint a nyomozás befejezéséig a sértett és képviselője másolatot kaphat a szakvéleményről, valamint az olyan nyomozási cselekményről készült iratról, amelyeknél jelenlétüket e törvény lehetővé teszi, az egyéb iratról pedig akkor, ha ez a nyomozás érdekeit nem sérti.

A gyámhatóság által rendelkezésemre bocsájtott iratok szerint az eseti gyám első beszámolója a kirendelését követő *közül másfél év elteltével*, 2016. augusztus 18-án kelt. Az eseti gyám ekkor mellékelte a rendőrség 2015. december 9-én kelt nyomozást megszüntető határozatát. Arról nincs információ, hogy a nyomozást megszüntető határozatot az eseti gyám mikor vette át. A nyomozást megszüntető határozatot a gyermek édesanyjának, az ügyésznek és az eseti gyámnak kellett kézbesíteni. Feltételezhető tehát, hogy a postára adás minden értesített esetben egyszerre történt. A tértivevény szerint a határozatot a panaszos édesanya 2015. december 17-én átvette, így feltételezhető, hogy 2015 decemberében a kirendelt eseti gyám is átvette a határozatot.

Az eseti gyám ezt követően, 2016. szeptember 20-án kelt időszakos jelentésében arról tájékoztatta a gyámhatóságot, hogy a rendőrség még nem értesítette a határozat jogerőre emelkedéséről.

A Ket. 73/A. § (1) bekezdése szerint a hatóság elsőfokú döntése jogerőssé válik, ha ellene nem fellebbeztek, és a fellebbezési határidő letelt, a fellebbezésről lemondtak vagy a fellebbezést visszavonták, a fellebbezésnek – ideértve a végzések elleni önálló fellebbezést – nincs helye, vagy a fellebbezés elbírálására jogosult hatóság az elsőfokú hatóság döntését helybenhagyta.

A *Ket. kommentárja* szerint hatóság döntésének jogereje a Ket. rendelkezései alapján, a törvény erejénél fogva áll be, ahhoz a közigazgatási hatóság részéről újabb hatósági döntés meghozatala nem szükséges.

Így a jogerősítéshez – mint a jogerő beálltának megállapításához kapcsolódó eljárási cselekményhez – a hatóság és az ügyfél közigazgatási jogi jogviszonyában nem a hatóság döntéséből adódóan kapcsolódik joghatás. A közigazgatás cselekményeinek joghatása szempontjából megkülönböztethetők a joghatás kiváltására irányuló közigazgatási aktusok, valamint a joghatással nem rendelkező tényleges cselekmények. A hatósági jogalkalmazás gyakorlatában alkalmazott jogerősítés cselekménye ez utóbbiak közé sorolható.

Lényeges, hogy a hatóság a jogerősítéssel csupán a jogerő beálltának tényét állapítja meg, ennek elvégzése, valamint az erről való értesítés azonban a hatóságok saját felelőssége, így a jogerősítés módjának jogszabályban történő részletesebb rögzítése álláspontunk szerint nem indokolt. A fentiek alapján a jogerőről való értesítés kapcsán az egyik megoldás, ha a hatóság a döntését jogerősítési záradékkal látja el, és annak megküldésével értesíti az ügyfelet a jogerő beálltáról, a másik megoldás pedig az, ha a hatóság az ügyfélnek külön értesítést küld a jogerő beálltáról. Amennyiben a hatóság elmulasztja az értesítés (záradékolt döntés) megküldését, akkor az értelemszerűen nem érinti a jogerő beálltát. Ha pedig a hatóság hibásan állapítja meg a jogerőre emelkedés időpontját, az ügyfélnek lehetősége van arra, hogy ezt jelezze a hatóságnak vagy felügyeleti szervének.

Mindebből következően *jogszabály a hatóságot nem kötelezi a határozat jogerőre emelkedéséről való értesítésre.* A Gyer. 141. § (2) bekezdésében foglaltak alapján azonban a kirendelt eseti gyám kötelessége, hogy a kirendelés oka megszűnését követően 8 napon belül a gyámhivatalnak benyújtsa a jelentését. Ha a kirendelt eseti gyám a nyomozást megszüntető határozat ismeretében nem kívánt panasszal élni, és a határozat jogerőre emelkedéséről nem kapott értesítést, akkor a jelentés határidőben való benyújtása érdekében *tájékoztatónia kellett volna* annak jogerőre emelkedéséről.

Jogszabály a *gyermek ítélőképességére vonatkozóan korbatárt* nem állapít meg. A Gyer. 2. § a) pontja szerint ítélőképessége birtokában lévő gyermek az a kiskorú, aki életkorának és értelmi, érzelmi fejlettségének megfelelően képes – meghallgatása során – az őt érintő tények és döntések lényegi tartalmát megérteni, várható következményeit belátni. Mindebből következően nem járt el jogellenesen az eseti gyám, azzal, hogy az érintett 7 éves gyermeket nem hallgatta meg.

Az eseti gyám jelentésében beszámolt arról, hogy tevőleges részvételére nem került sor, miután a nyomozóhatóság a gyermekkel együtt nem idézte.

Tekintettel arra, hogy a büntetőeljárás a gyermek veszélyeztetettsége miatt indult, álláspontom szerint a gyermek törvényes képviselőjét ellátó eseti gyám tevékenysége nem korlátozódhatott pusztán arra a passzív szerepre, hogy az esetleges rendőrségi idézésen a gyermekkel együtt a hatóság előtt megjelenjen. A kirendelt eseti gyám nem lehet „díszítőeleme” pusztán az eljárásnak: tevékenységének ki kellett volna terjednie egyértelműen arra is, hogy a nyomozás során ténylegesen érvényesül-e a soron kívüliség elve, továbbá a különleges bánásmódot igénylő sértettekre vonatkozó rendelkezések.

Összességében megállapítható, hogy a kirendelt eseti gyám jogszabályi kötelességének nem tett eleget, törvényes képviselőként a büntetőeljárást nem kísérte figyelemmel, a gyermek alapjogainak és legfőbb érdekének érvényesülése érdekében nem intézkedett. Az eseti gyám mulasztásaival a gyermek védelemhez és gondoskodáshoz fűződő jogával összefüggő visszásságot okozott, eljárása sértette a gyermek legfőbb érdekét szolgáló eljárás elvét is.

Intézkedéseim

A feltárt alapvető joggal összefüggő visszasságok jövőbeni bekövetkezése lehetőségének hatékony megelőzése érdekében

- 1) az Ajb. 31. § (1) bekezdése alapján *felkérem* az országos rendőrfőkapitányt, hogy a fővárosi, megyei rendőr-főkapitányságok útján hívja fel a rendőrkapitányságok figyelmét
 - a) az Ajb. 21. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségükre, miszerint az alapvető jogok biztosa megkereséseinek a törvényben előírtak szerint tegyenek eleget;
 - b) gyermekkorú sértetek esetében a Be. soron kívüliségre, valamint a különleges bánásmódot igénylő sértettek vonatkozó rendelkezéseinek a büntetőeljárásban érintett gyermek legfőbb érdekének megfelelő alkalmazásának jelentőségére.
- 2) az Ajb. 31. § (1) bekezdése alapján *felkérem* az emberi erőforrások miniszterét, hogy a fővárosi, illetve megyei kormányhivatalok gyámügyi és igazságügyi főosztályainak vezetői útján hívja fel elsőfokú gyámhatóságok figyelmét arra, hogy
 - a) az általuk kirendelt eseti gyámok a Gyer. 141. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségének teljesítését minden esetben ellenőrizzék;
 - b) az általuk kirendelt eseti gyámok felé jelezzék a törvényes képviselőjük alatt álló gyermekek jogai és legfőbb érdekük érvényesülését szolgáló aktív szerepvállalás, a folyamatos nyomon követés és az intézkedések megtételének jelentőségét.

Budapest, 2017. január

Székely László sk.